

Workshop 30. august 2022

Living Labs og Jordfordelingsværktøjet

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Dagsorden

Kl. 10:10-10:50	Introduktion til jordfordelingsværktøjet på landmand.dk v/ Mette Lønne og Søren Gundahl Nørremark, SEGES
Kl. 10:50-11:20	De økonomiske muligheder og udfordringer i Living Lab områderne. v/ Michael Højholdt, SEGES
Kl. 11:20-11:50	Hvad er Living Lab? v/ Mads Lægdsgaard Madsen, SEGES
Kl. 11:50-12:40	Frokost
Kl. 12:40-13:10	Juridiske udfordringer i udtagningen. v/ Malthe Juel Strandby, LF
Kl. 13:10-13:50	Andre udfordringer i udtagningen. v/ Ditte Olsen og Frank Bondgaard, SEGES
Kl. 13:50-14:00	Pause – Kaffe og kage
Kl. 14:00-14:30	Afslutning og diskussion af fremdrift i Living Lab områder. v/ Line Kolding Thorstrup og Mads Lægdsgaard Madsen, SEGES

De økonomiske muligheder og udfordringer i Living Lab områderne

Michael Højholdt, mih@seges.dk
Landskonsulent SEGES Innovation

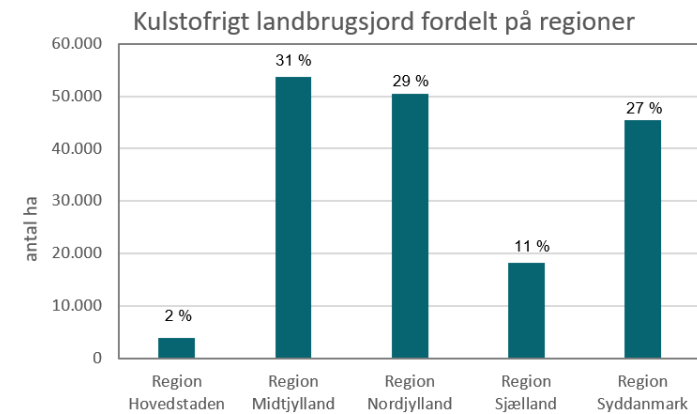
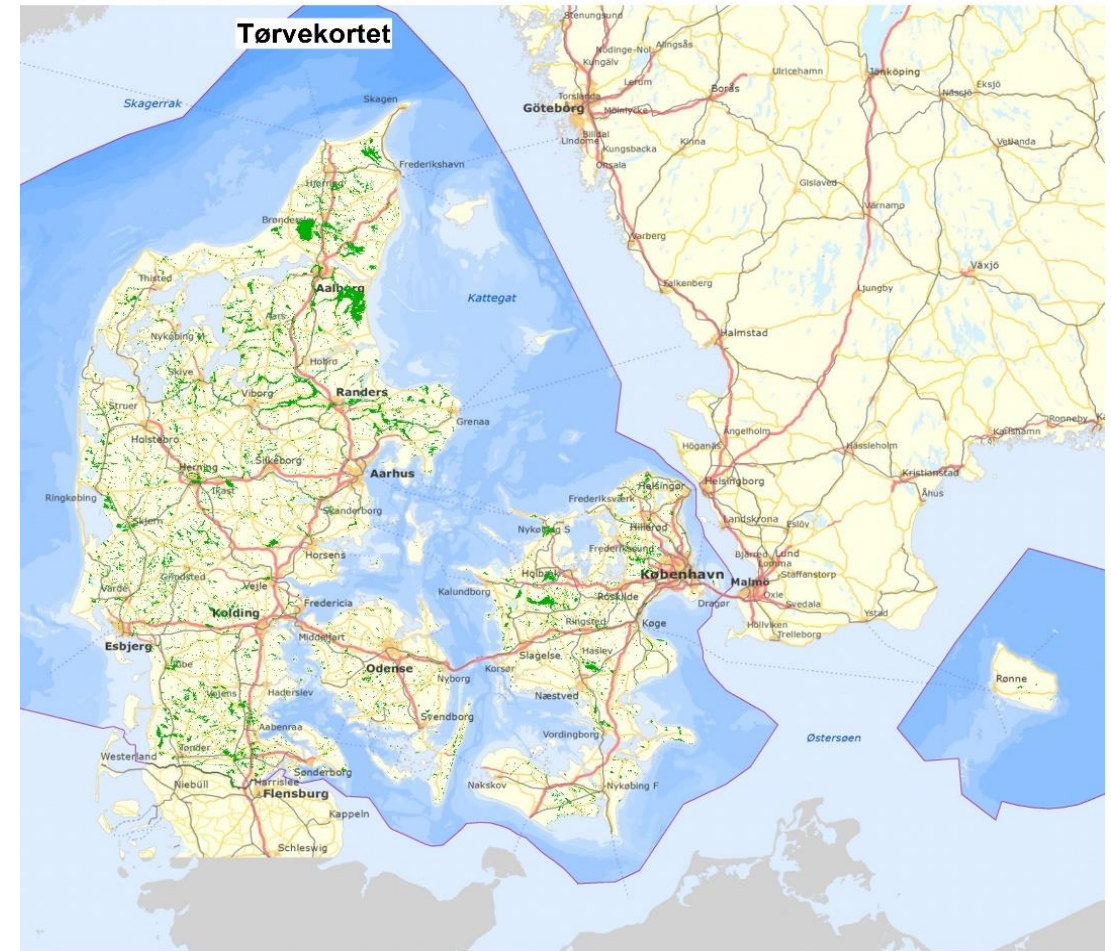
30. August 2022

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

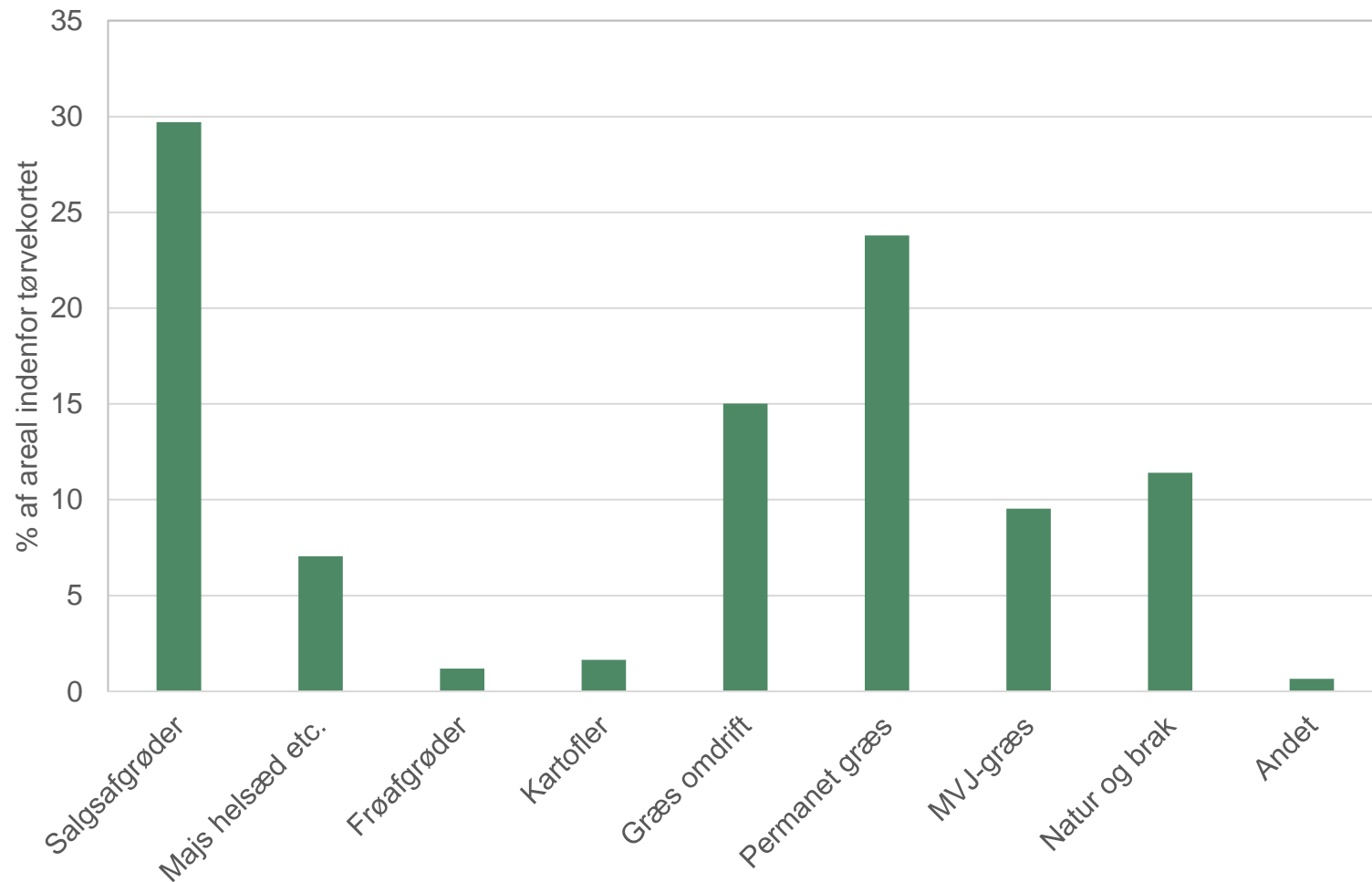
SEGES
INNOVATION

Oversigt

- Faktorer der påvirker økonomien på bedrifterne
- Eksempler på bedrifter der påvirkes
- Kommentarer

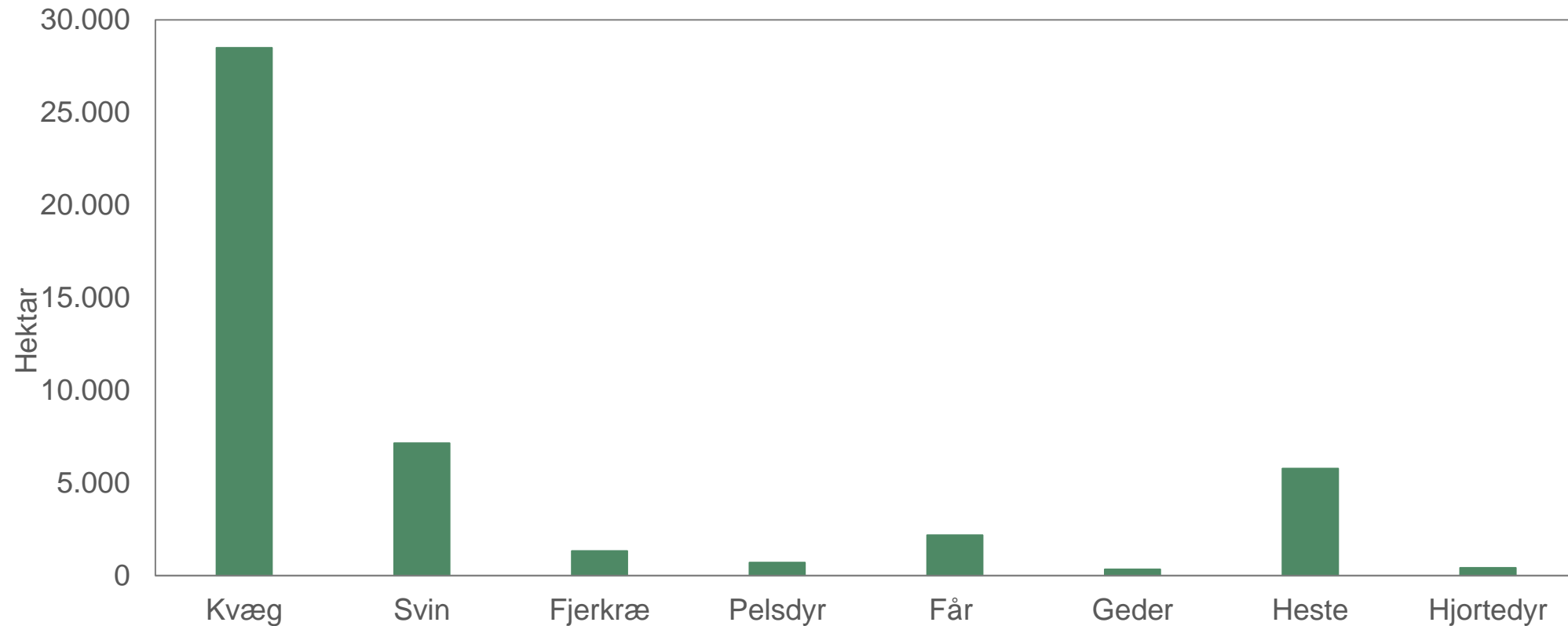

Arealanvendelse på kulstofrige lavbundsjord / tørvejorde hidtil

Dyrehold på bedrifter med lavbundsjord

46.303 ha lavbundsarealer med husdyrbrug fordelt på dyrehold.

Arealanvendelse efter udtagning

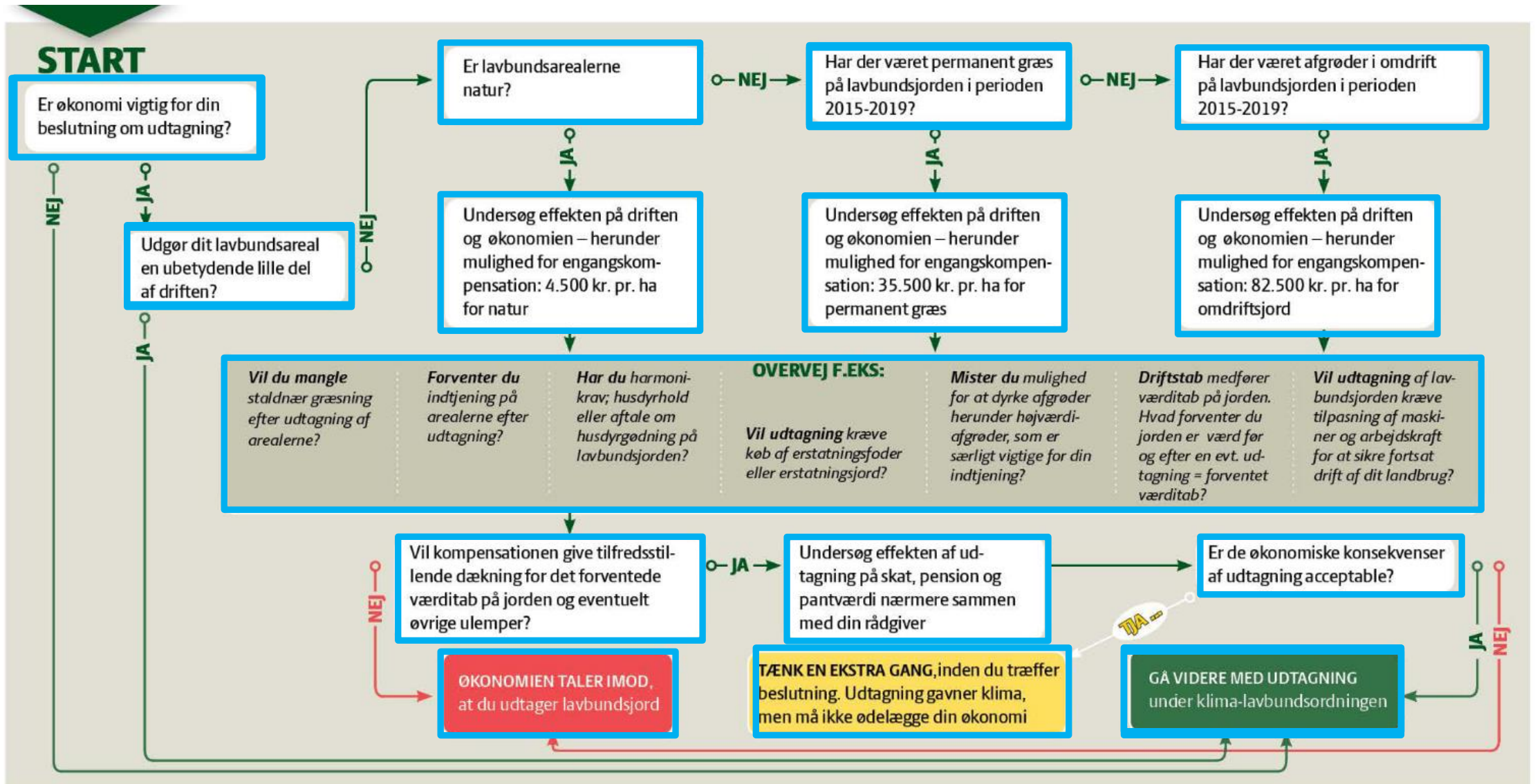
Foto: Bodil Pedersen
[landbrugsinfo](#)

Udtagning og økonomiske konsekvenser

- Ved udtagning sker tab af indtjening og fremtidig fleksibilitet. Samtidig kan mistes harmoniareal, staldnær græsning mv.
- Fald i jordværdi er et udtryk for markedets vurdering af den langsigtede konsekvens af udtagningen
- Vi har estimeret DBII og øvrige konsekvenser på nogle bedrifter og drøftet dem med landmændene
- Der er stor variation i de estimerede dækningsbidrag på lavbundsjordene, afhængigt af de dyrkede afgrøder
- Landmændene vurderer også stor variation i DBII med afgrødevalget, og stor variation i jordværdi
- Sværest bliver udtagning hvor den produktionsmæssige sammenhæng påvirkes (foderproduktion og harmoniareal) og hvor der er høj jordværdi og tilsvarende belåning (kompensation utilstrækkelig)

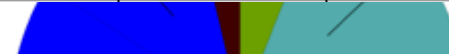
Overvejelser ved udtagning, Klima-lavbund, Lavbundsordningen

Skat

Dyrkede afgrøder på lavbund	Til fordeling	-12,4	ha	Forventet udbytte før udtagning	Sæt X			Samlet produktion	
	afgrødekode				eget foder	salg			
vårbyg	1	9,0	ha	70	hkg pr. ha			630	
Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift	247	8,8	ha	2.000	FEN pr. ha	slæt	afgræsning	andet	17.540

Vårhvn

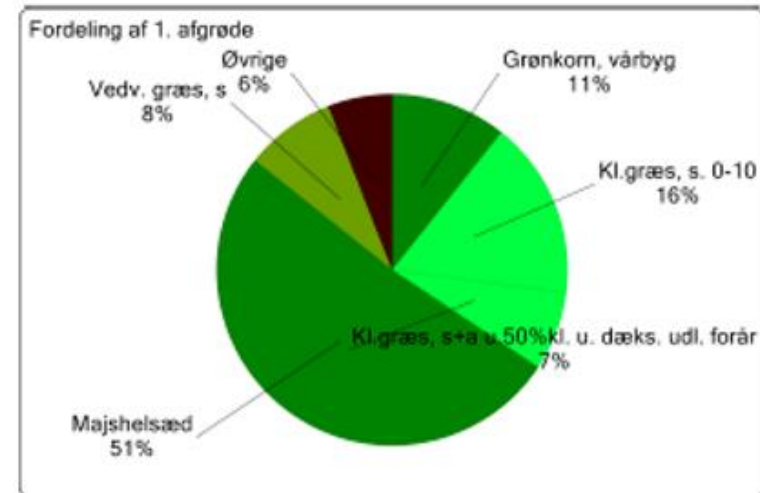

Tørvejorde – kulstofrige lavbundsjord

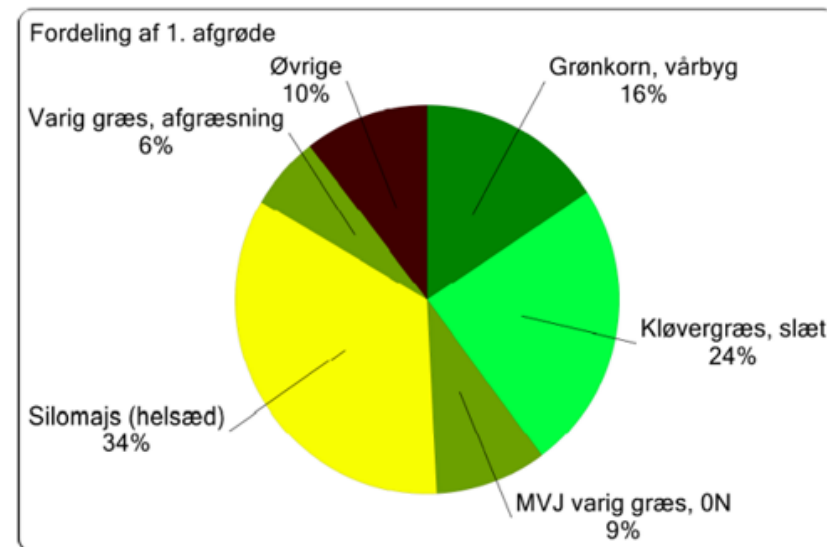
Eksempel 2

- Bedrift på 800+ ha, ca. 65 ha tørvejord
- 600 malkekøer
- Leverer foder til yderligere 400 malkekøer
- Harmoni, omkostning til eksport af husdyrgødning – 600 kr. i timen, afh. af afstand
- Tilpasning af maskiner og arbejde – alt gøres med egne maskiner
- Køb af suppleringsfoder forventes ikke at være en mulighed
- Produktionsmæssig sammenhæng - 10 års aftale grovfoder, vil mangle foder til at opfylde den aftale
- Forventer værditab på jord omkring 100 tkr. pr. ha
- Klimaregnskab Arla
- **Økonomisk udfordring** med værditab, harmoni, foderproduktion
- **Ønsker** ikke arealet på bedriften reduceres

Eksempel 3

- Bedrift med 500 malkekøer
- Ca. 200 ha eget jord, ca. 45 forpagtet
- Ca. 46 ha tørvejord – majs, omdriftsgræs, lidt plejegræs
- Dyrkningssikker jord, både majs og græs bjærges altid (> 500.000 FEN lavbund)
- Der indkøbes knap 400.000 FEN majs og godt 210.000 FEN græs – ikke lavbund
- Gylle 40-50 ton pr. ha – men går til biogas, og kan sendes videre til anden landmand – dermed behøver udtagning ikke påvirke harmoni.
- Arla afregning belastes af klima
- Vil gerne understøtte udtagning men,
- **Økonomisk udfordring** - compensation dækker ikke tab i pantværdi
- **Kun mulighed** ved jordfordeling 1:1 – men alternativ jord ligger langt fra ejendom

Eksempel 4

Dyrkede afgrøder på lavbund	afgrødekode			Forventet udbytte før udtagning	eget foder	salg		Samlet produktion
Vårbyg, helsæd	210	10,0	ha	7.000	FEN pr. ha	x		69.930
Permanent græs, meget lavt udbytte	250	2,66	ha	4.725	FEN pr. ha	x		12.569
Permanent græs, normalt udbytte	252	5,2	ha	5.500	FEN pr. ha	x		28.600
Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælglpl. (omdrift)	260	14,5	ha	10.500	FEN pr. ha	x		152.670
Græs under 50% kløver/lucerne, lavt udbytte (omdrift)	268	3,9	ha	4.725	FEN pr. ha	x		18.380
MFO-brak, sommerslåning	308	3,25	ha					0
	39,5		ha i alt	7.138	FEN pr. ha gns.			282.149 FEN

- Knap 110 ha med kviehotel svarende til knap 200 årskøer – isoleret af hovedvejen
- Ca. 40 ha der vurderes som tørvejord (tørvekort 9,8 ha) – alle ved stald
- Stor variation i udbytter – 0 til 4 slæt afhængigt af året
- Lavbundsjord indgår dels i grovfoderproduktion og som harmoniareal
- **Mulighed for udtagning** da interessen er der og compensation pr. ha egentlig ok – men.....

Eksempel 4 II

- Sønnen er interesseret i at overtage – til en arbejds hverdag på bedriften
- Køb af suppleringsfoder – kløvergræs hos planteavler – kommer nok for langt væk – mindst 5 km væk og vil ikke transporten
- Kan lægge mere græs ud i sandarealerne men vil mangle indtægten fra salgsafgrøder.
- Mulighed for alternative jordkøb og jordfordeling – ikke så relevant – ikke noget på denne side af hovedvejen.
- Hvis udtagning vil der være ca. 40-50 ha planteavl på (vandet) sandjord tilbage
- Produktionsmæssig sammenhæng – hvad er compensation for ikke at have kviehotel – mangle gødning – evt. alternativ anvendelse af stalde?
- Alternativt salg af liebhaver ejendom – efterværdisættes nok af beliggenhed
- Altså alligevel udviklingsmæssig og **økonomisk barriere**

Opsummering

- Vigtig at få udtaget lavbundsjorden – og samtidig skal det hænge sammen for lodsejer
- Stor variation i arealernes egnethed og økonomisk konsekvens for lodsejere
- Mindre ejendomme med ekstensiv produktion har typisk gode muligheder for at understøtte udtagning
- Ejendomme med stor andel af tørvejord, god (foder)produktion og harmoni på arealerne har sværere ved at gå ind i udtagning
- Jordfordeling / jordhandler kan være nøglen til at løse nogle af de udfordringer udtagningen giver i produktionen
- Kompensation som fast takst er i en del eksempler langt fra nok til at udtagning kan gennemføres – gælder også produktionsmæssig sammenhæng
- Ekspropriation og markedsværdi (som ved BNBO) burde kunne bidrage positivt til udtagning
-

Klimakreditter: Afgifter: Ekspropriation?

Ekspertter: Ekspropriation kan blive nødvendigt for udtag af lavbundslande

Tempoet i udtagning af lavbundslande er for langsomt. Ekspertter peger på, at der skal højere kompensation eller ligefrem ekspropriation til.

Jørgen E. Olesen og forsker-kollega påpeger, at hvor nogle lavbundslande har dårlig landbrugsværdi, er andre yderst velegnet til f.eks. dyrkning af kartofler. Her vil den nuværende kompensation til udtagning slet ikke række. | Foto: PR-foto/Jesper Rais/Aarhus Universitet

AF DORTE STENBÆK BRO

Offentliggjort: 14.04.22 kl. 10:01

Hvis det afgørende klimamål om udtagning af 100.000 hektar lavbundslande skal nås i 2030, skal der andre og mere effektive værktøjer til.

Det mener to ekspertter, der finder det nuværende tempo i udtagningen af de klima-synderne i landbruget alt for langsomt, skriver DR.

Derfor peger de på, at der enten skal øget kompensation til, hvis det skal lade sig gøre at også udtage de effektive, men meget klimagas-udledende landbrugslande. Denne type lander vil være nødvendige også at få fat på, hvis målet om 100.000 hektar skal nås.

Ifølge Mogens Humlekrog Greve, sektionsleder hos Institut ved Agroøkologi på Aarhus Universitet, samt Jørgen E. Olesen, professor og institutleder for Agroøkologi på Aarhus Universitet, bør der åbnes for højere kompensation - og måske også ekspropriation.

”Når det handler om anden form for samfundsmæssig nytte - infrastruktur og så videre - så griber vi nemt til ekspropriation, men når det handler om klima, så er det åbenbart ikke så vigtigt, at vi behøver ekspropriation. Det virker jo reelt, som om at vi ikke tager klima alvorligt,” siger Jørgen E. Olesen til DR.

Spørgsmål og kommentarer

Hvad er Living Labs

Mads Lægdsgaard Madsen, SEGES

30. august 2022

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Fra lav kompleksitet i miljøindsatsen til høj kompleksitet i klima-, miljø- og biodiversitetsindsatsen

- Dør-til-dør salg af minivådområder
- Kollektive opstartsmøder (anerkendelse mellem fagfæller)
- + Klimaindsatsen på lavbundslande
- Komplexiteten stiger markant
- Der er behov for metodik til styring af kompleksitet

Living Lab i klimaindsatsen

- Landbruget skal levere klima i forskellige udtagningsordninger
- Landbruget skal levere på natur, biodiversitet, miljø, drikkevand, rekreation etc.
- Synergier er vigtige for at få mest muligt ud af klimaprojekterne.
- Synergier kræver udviklingsproces i områder.

2 processtrategier:

1. Motivationsproces (kort og målrettet direkte til monofunktionel ordning)
2. Udviklingsproces (lang og dynamisk frem imod synergier)

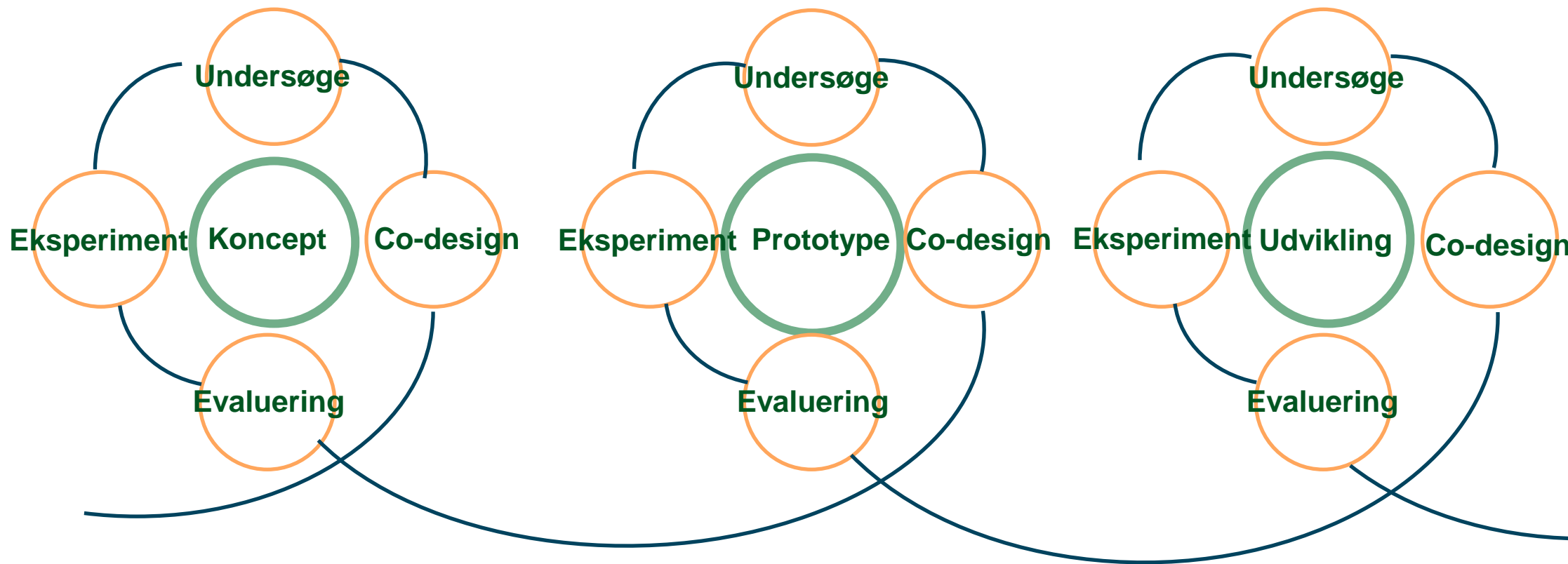
Aktører

- Lodsejere
- Kommuner
- Naturstyrelsen
- Landbrugsrådgivningselskaber
- Lokalsamfundet
- Landskabet (natur og hydrologi)
- Landbrugsvirksomhederne

Hvordan kan man lave en systematisk Guideline for dynamisk proces for proceskonsulenter?

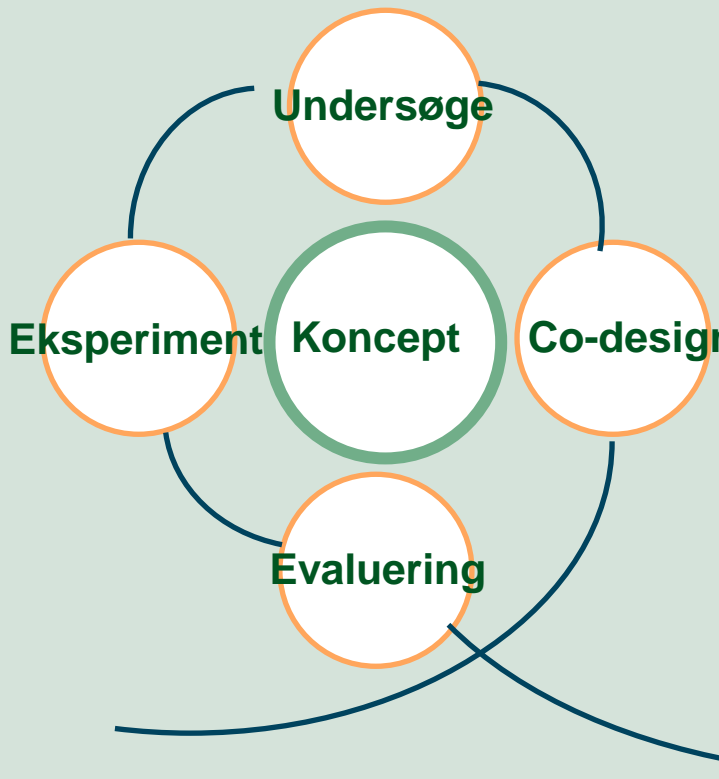
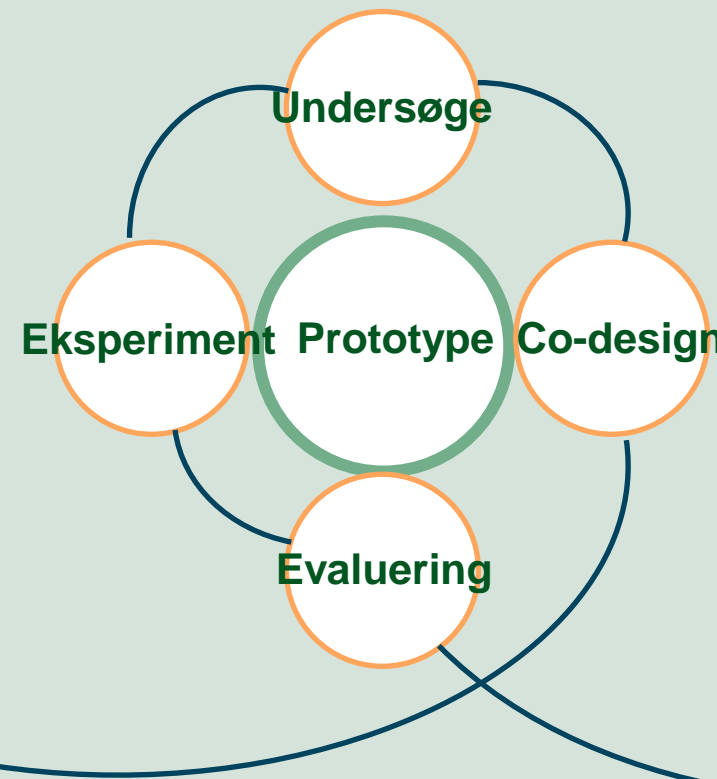
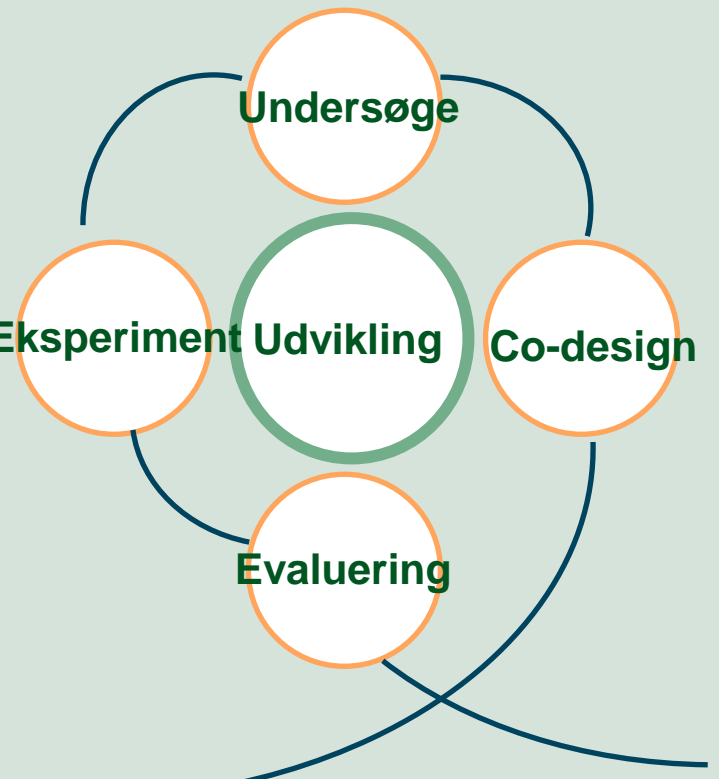
Hvad er et Living Lab?

- LL er en arbejdsmetode for samarbejde og udvikling
- LL er ikke en fast skabelon/slagplan
- LL er netop et laboratorium
 - Forsøg
 - Ny viden
 - Nye forsøg

Living Labs som iterativ proces

Inspireret af *Le livre blanc des Living Labs*, Dubè et al. 2014 og *The Living Lab Methodology Handbook*, Ståhlbröst og Holst, 2012

Indledende arbejde	Interessentmøder	Lodsejermøder
		
Screening for barrierer v. et område	Undersøgelse for tekniske barrierer	Landmændenes viden inddrages i udviklingen af projektet
Konsulent med sin viden og med relationer til kommuner og NST m.fl.	Møde og undersøgelser v. konsulent, kommune, NST, politiker, lodsejerrepr.	Møder m. landmænd & lodsejere.
Fokus: Undgå at spille mere tid	Fokus: Placere ejerskab hos interessenter	Fokus: styre interessenters rolle og inddrage landmænds viden

Faser	1: Indledende arbejde	2: Interessentmøder	3: Lodsejermøder
Hvad	Screening for barrierer	Undersøgelse af tekniske barrierer	Landmænds viden inddrages i udviklingen af projektet
Hvem	Konsulent med sin viden og med relationer til kommuner, NST m.fl.	Møde og undersøgelser v. konsulent, kommune, NST, politiker, lodsejerrepræsentant	Møde m. landmænd & lodsejere
Fokus	Undgå at spille tid	Placere ejerskab hos interessenter	Styre interessenters rolle og inddrage landmænds viden
Skabeloner mv.	Checkliste	Beskrivelse af målsætning Procesark	Mødeindkaldelse Mødedagsorden Rollefordelingsdefinition Clue-card til politiker

Juridiske udfordringer i udtagningen

V. Malthe Juel Strandby, Landbrug & Fødevarer
30. august 2022

Noget at leve af. Noget at leve for.

Oversigt

1. Projektejer
2. Økonomi
3. Adgang til arealer omfattet af ordningerne

1. Projektejer

- Vådområde- og lavbundsordning:
 - kommuner og Naturstyrelsen som projektejer
- Klima-Lavbund:
 - kommuner, fonde og private lodsejere som projektejer
- Praksis:
 - Svært for private lodsejere at være projektejer grundet ansøgningskrav

1. Projektejer

- Ansøgningskrav (forundersøgelsen) – bl.a.:
 - Beskrivelse af nuværende forhold i projektområdet
 - Bl.a. Plan-, jordbunds- og dræningsforhold samt topografi, hydrologi
 - Projektforslag
 - Bl.a. Kortoversigt, nødvendige myndighedstilladelser (VVM), anlægsarbejder og budget
 - Konsekvenser
 - Bl.a. Afvandingsforhold, arkæologi, yngle- og rasteområder, vandløb
 - Effekter
 - Kvælstof-, fosfor og CO₂-beregninger
 - Lodsejertilslutning

Forhold der skal undersøges i forundersøgelsen
<p>1. Nuværende forhold i projektområdet beskriver</p> <ul style="list-style-type: none">• Oplandsforhold (angivet i tabel med ha og kortbilag - husk kildehenvisning): Areal (ha) af hhv. vandløbsopland, direkte opland og det drænedede direkte opland til projektområdet• Plangrundlag (fx relevante udpegninger, beskyttelseslinjer, beskyttet natur, kultur mv.).• Jordbundsforhold• Projektområdets topografi (eksempelvis ved højdemodel).• Projektområdets hydrologi, herunder vandbalance (bl.a. nedbør, fordampning og nettonedbør).• Projektområdets nuværende dræningsforhold (lodsejeroplysninger, drænarkiv, opmåling).• Kort og GIS-filer med nuværende afvandingsforhold for relevante hændelser (ækvilstand 0,25 m med sø, sump, våd eng, fugtig eng, tør eng, tørt m.v.) i projektområdet fra 0 til 1,25 meter• Tekniske anlæg i projektområdet.• Projektets beliggenhed i forhold til nedstrøms liggende søer.• Projektets beliggenhed i forhold til slutrecipienten.
<p>2. Projektforslag</p> <ul style="list-style-type: none">• Projektforslag (inklusive projektafgrænsning, anlægsarbejder og afværgeforanstaltninger) vist på kort. Der skal ved projektafgrænsningen tages hensyn til ændrede afvandingsforhold (drænybde 1,25 m), matrikelgrænser og fornuftig opdeling af marker med henblik på den efterfølgende markdrift og ejerskabsforhold. Anlægsselementer, der sikrer, at projektområdet bliver vådere (dvs. sikrer effekten), skal være inden for projektagrænsen.• Oversigt over nødvendige myndighedstilladelser samt vurdering af mulighed for at få disse.• Nødvendige anlægsarbejder til sikring af effekt og afværgeforanstaltninger til etablering af projektet.• Budgetoverslag for anlægsarbejde og tidsplan.
<p>3. Konsekvenser</p> <ul style="list-style-type: none">• Kort og GIS-filer med fremtidige afvandingsforhold for relevante hændelser (ækvilstand 0,25 m med sø, sump, våd eng, fugtig eng, tør eng, tørt m.v.) med arealangivelser i ha i projektområdet fra 0 til 1,25 meter• Samlet projektareal og fordelingen af projektareal på sedannelse, oversvømmelse, overrisling og tørre arealer på kort (ha), samt eventuelle tekniske anlæg.• Arkæologiske interesser i projektområdet beskrives. Det lokale arkæologiske museum anmodes om en arkæologisk udtalelse og arkivalisk kontrol. Udtalelsen skal fremgå af forundersøgelsen.• Konsekvensvurdering af projektets påvirkning af yngle- og rasteområder for beskyttede arter omfattet af naturbeskyttelseslovens bilag 3 og 5, samt habitatdirektivets bilag II og IV.• Konsekvensvurdering af projektets påvirkning på vandløb, herunder også op- og nedstrøms, hvis projektet omfatter vandløb, der indgår i Basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027.• DTU Aqua har udarbejdet en række anbefalinger for hvordan smolt dødeligheden kan minimeres i forbindelse med etablering af permanente søer ved etablering af vådområder. Anbefalingerne mv. kan laves på www.fiskepleje.dk. Nogle projektiltag såsom fx diger og indskudte søer kan have en negativ indvirkning på vandløbsforhold og den overordnede biodiversitet (herunder smolt dødeligheden), hvorfor der så vidt muligt skal tages højde for dette i projekteringen og hvor det er muligt, tilstræbes at genskabe naturlige og oprindelige forhold.
<p>4. Effekter</p> <ul style="list-style-type: none">• Generelt skal der være dokumentation for de data, der er anvendt ved kvælstof-, fosfor- og CO₂-beregningerne (kildehenvisninger).• Projektets kvælstofreduktion beregnet ud fra metoden beskrevet på www.mst.dk/lavbund• Projektets betydning for fosforreduktion ud fra metode beskrevet på www.mst.dk/lavbund.• Projektets drivhusgasreduktion ud fra metode beskrevet på www.mst.dk/lavbund.
<p>5. Lodsejertilslutning</p> <ul style="list-style-type: none">• Lodsejertilslutningen til projektet
<p>6. Opsummering</p> <ul style="list-style-type: none">• Kort opsummerende redegørelse for, at projektet lever op til prioriterings- og støtteberettigelseskriterierne

1. Projektejer

- Miljøstyrelsen anbefaler, at private lodsejere – som er projektejere – indgår aftale med relevante rådgivende virksomheder ift. projektstyring
- Naturstyrelsen har for nyligt indgået en rammeaftale med fire rådgivende ingeniørfirmaer, som skal sikre god fremdrift og proces ifm. udtagningen → hjælpe med den tekniske forundersøgelse

2. Økonomi (erstatningsfri regulering)

- Forbud mod gødskning, slåning og omlægning af § 3-areal i naturbeskyttelsesloven
- Hvad har det af betydning for udtagning af kulstofrige lavbundsjord?
 - Lavbundsordningen: Erstatning via arealtilskud eller salg af jord
 - Klima-lavbund: Erstatning via engangskompensation
- Afklaringsforventning – efterår 2022
 - Fødevarerministeren er i dialog med EU-kommissionen

2. Økonomi

Derudover ændring af lavbundsordnings erstatning og erstatningsmetode i 2023

- Erstatning:
 - Der sker ændringer i ordningen, som er finansieret af EU-midler, hvilket vil sige, at arealer karakteriseret som "natur" fremover ikke vil modtage erstatning.
 - Landbrugsstyrelsen mener ikke, at man kan dokumentere et indtægtstab på sådanne arealer.
 - Uvist hvordan det har indflydelse på igangværende projekter
- Erstatningsmetode:
 - Engangskompensation (forvent søge første gang foråret 2024 for projekter afsluttet i 2023)
 - Igangværende projekter, som etableres (afsluttes) i 2022, fortsættes den nuværende metode

3. Adgang til arealer omfattet af ordningerne

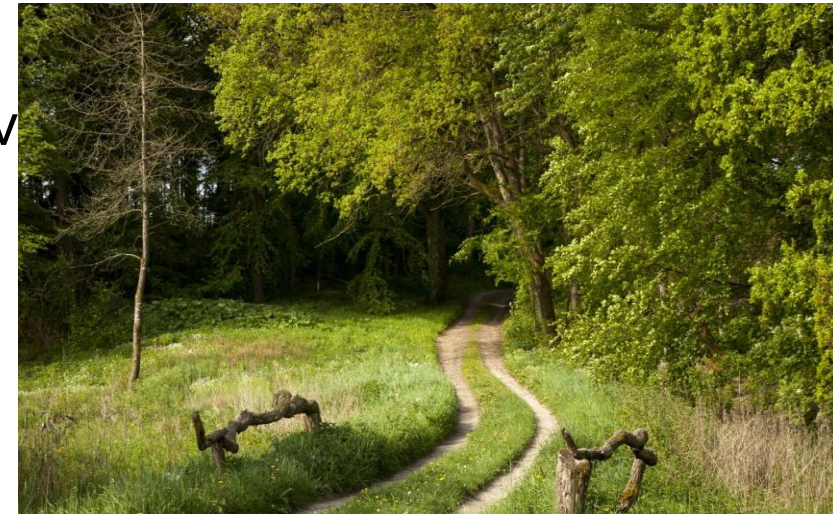
- Har udtagningsordningerne betydning for adgang til arealerne?

Regel:

- *Udyrkede arealer* er generelt åbne for ophold og færdsel, hvis der er lovlig adgang til arealerne, jf. naturbeskyttelsesloven § 24
 - *Udyrkede arealer* omfatter bl.a. græsningsarealer, f.eks. ferske enge.
 - *Lovlig adgang*: F.eks. offentlig vej eller sti fører til området
 - Derimod er *dyrkede græsningsarealer* ikke omfattet = ingen adgang

3. Adgang til arealer omfattet af ordningerne

- HR: Arealer omfattet af ordningerne *betragtes* som udyrkede arealer = adgang for offentligheden
 - Da krav til tinglysning, så konkrete arealer skal henligge som permanent våd- eller lavbundsområde
 - Undtagelse:
 - Arealer kan anses som *dyrkede arealer*, såfremt de anvendes til græsning
 - Forsvarlig indhegning til f.eks. græssende husdyr

Mail: MSTA@if.dk

Tlf.: 21 70 50 69

Noget at leve af. Noget at leve for.

Udtagning af kulstofrige landbrugsjorder

Anvendelse, placering og potentiale

30. august 2022

Ditte Olsen og Frank Bondgaard
Planter & Miljø

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

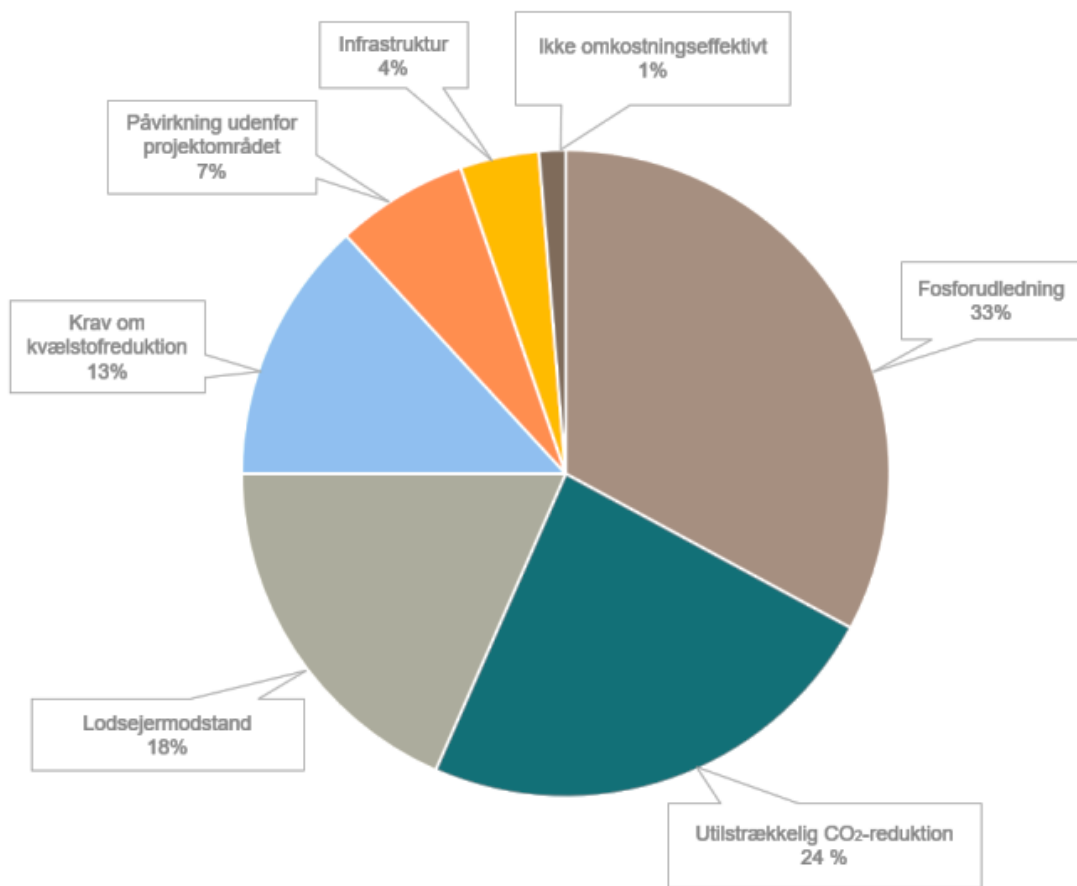
Landbrugsaftalen 2021

- Reduktion frem mod 2030: 6,1-8,0 mio tons CO₂
- Heraf initiativet udtagning af lavbundsjorder

- Samlet udtagning: 50.500 ha
- ... men hvilke udfordringer kan der være?

Tidligere erfaringer

Filsø, 2019

- Undersøgelse fra 2019:

Realiseret	Afventer	Ikke egnet
13	11	57

Projekter i alt 2014-2018: 81

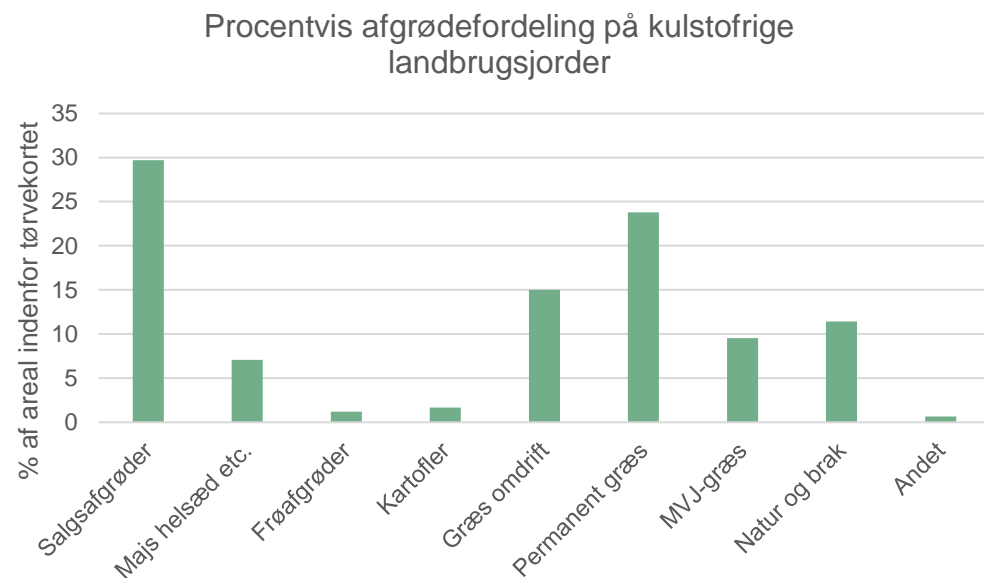
1. Fosfor
2. CO₂
3. Lodsejermodstand

- Ordningerne spændte ben

Potentiale?

Forbehold: Undersøgelsen er baseret på udtræk fra bedrifternes CVR-numre i dyrkningsåret 2019. Indebærer jordejerens egen jord + forpagtninger

- 171.000 ha kulstofrig* landbrugsjord

*Kulstofrig = > 6 % C

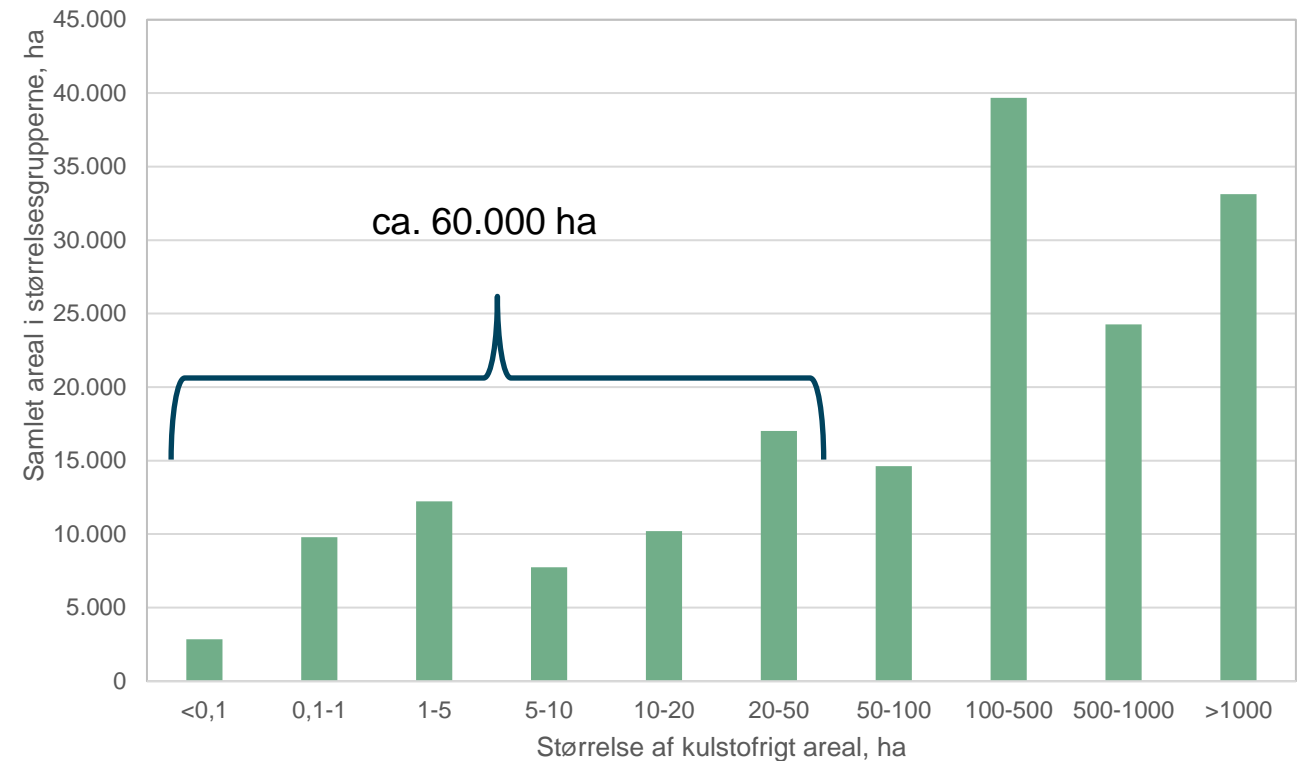
Udfordringer:

- Bedrifter med kartofler
- Stor andel af areal
- Husdyrbrug
- Økologi

Mange små arealer

- I ådale spredt rundt i landet
- Nedsætter omkostningseffektiviteten
- Hvert projekt tager lang tid

Arealfordeling af kulstofrige landbrugsjorder

Bedrifter der mister en stor del af deres areal

- Svært at opnå gode aftaler når > 50 % tages ud
- Endnu sværere for økologer

HVOR STOR EN DEL AF BEDRIFTENS AREAL LIGGER INDEN FOR TØRVEKORTET	ANTAL BEDRIFTER	HA
< 5 %	12.660	24.536
5-25 %	8.466	87.052
25-50 %	2.514	36.926
> 50 %	1.601	23.026
Sum	25.241	171.539

AREALET'S STØRRELSE INDENFOR TØRVEKORTET	ANTAL BEDRIFTER*		
	Konventionel	Økologisk	I alt
< 5 ha	416	289	705
5 – 50 ha	623	190	813
50 – 100 ha	36	12	48
100 – 500 ha	27	7	34
> 500 ha	1	0	1
Antal bedrifter med > 50 % af areal indenfor tørvekortet	1.103	498	1.601

Husdyrbrug

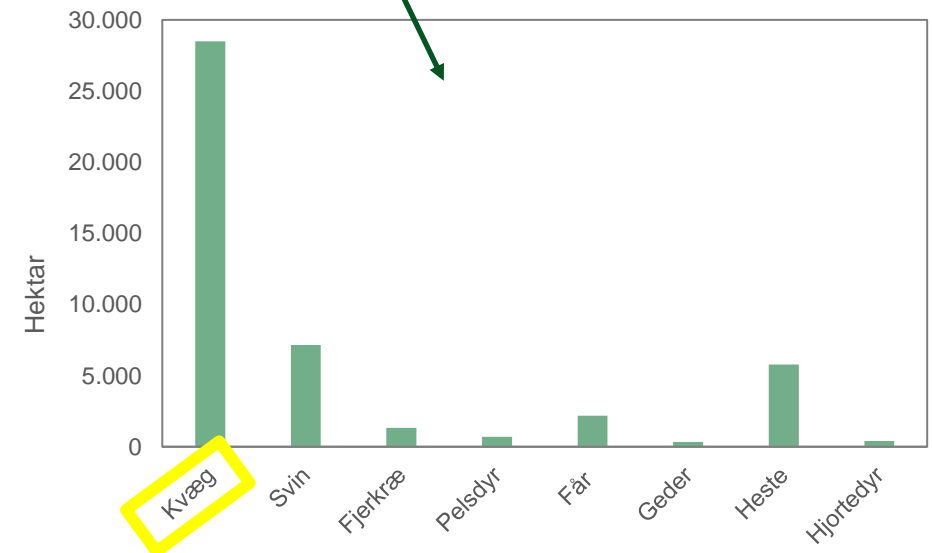
- Harmonikrav
- Afgræsning

Foto: Frank Bondgaard, SEGES Innovation

ØKOLOGISKE MÆLKEPRODUCENTER	ANTAL MARKER	AREAL, HEKTAR	FORKLARING
410	23.069	109.070	I alt
410	9.615	43.643	Staldnære marker
362	3.469	16.159	Staldnære marker i berøring med kulstofrigt lavbundsareal
362	3.469	3.591	Staldnære marker i overlap med kulstofrigt lavbundsareal

27 % af de 171.000 ha er arealer med husdyrbrug

Natur

- Natura2000
- Naturbeskyttelseslovens §3
- Ændring af hydrologi
- Tilførsel af næringsstoffer

Potentiale for udtag

Udfordringer:

- Højværdiafgrøder: 5.100 ha
- Mister > 50 % areal: 3.900 ha
- Staldnær afgræsning: 3.600 ha
- Harmoniudfordringer: 15.600 ha
- Natur: 48.600 ha

76.800 hektar

94.200 ha potentiale

Forbehold og usikkerheder:

- Ingen af kategorierne overlapper
- Staldnær afgræsning: overlap eller i berøring?
- Naturarealerne kan have gavn af ændret hydrologi
- Lokale, specifikke forhold
- Fosfor?

Diskussion

- Mest interessante pointer fra i dag?
- Hvad kan I bruge fra denne workshop?
- Hvordan vil I bruge det?
- Hvad er jeres næste store step i jeres Living Lab proces?

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION